

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: **Философски**

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	С	0	4	0	1	1	7
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Социология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

И	4	0	1
---	---	---	---

Дисциплина:

ЕТНОМЕТОДОЛОГИЯ

Преподавател: **Проф. К. Коев**

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	10
	Доклад/Презентация	25
	Научно есе	20
	Решаване на казуси	25
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	10
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Решаване на казуси	50%
2.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Задачата на курса е запознае студентите с ключови идеи в етнометодологията, но не сами по себе си, а в контексти на отношенията между етнометодологията и различни философски и социологически направления с повече или по-малко „праксиологическа” ориентация, като феноменологията на Хусерл, феноменологията на всекидневния живот на Алфред Шюц, практическата логика на Витгенщайн и т.н. Във фокуса на интерес е и експлозивната сила, с която етнометодологията разкрива ключови очевидности на т.нар. „формален анализ”. Основен акцент пада върху функциите на всекидневния език за изграждането на "членови методи" и едновременно с това за описание на тяхната работа. Специално място е отделено на Анализа на разговори на Х. Сакс и на развитието му в отделна дисциплина. Разглеждат се основни техники в Анализа на разговори, най-важните оперативни понятия на Харви Сакс и се поставят на обсъждане ключови казуси от *Лекции по Анализ на разговори*.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:
Успешно завършилите курса студенти:
<p>1) знаят: Ще познават развитието на етнометодологията и анализа на разговори в отношението им към съвременното и традиционното социологическо знание и към най-новите социологически визии за социалния свят.</p> <p>2) могат: Да анализират всекидневни казуси; Да формулират и провеждат етнометодологически експерименти</p>

Учебно съдържание

№	Лекции	Хорариум
1	Езиковите игри на Л. Витгенщайн и проблемът за следването на правила във всекидневния живот от гледна точка на етнометодологията	2 ч.
2	За понятието “етнометодология”. Етнонаука и етнометодология. Научен метод и етнометоди. Работата на съдебните заседатели като ключов случай на етнометодологическа работа	2 ч.
3.	Проблемът за т.нар member’s method: отвъд дихотомията „холизъм-индивидуализъм”. Политиката на етнометодологическо безразличие. Етнометодологическо безразличие и епохe	2 ч.
4.	Конкретни обичайни практики vs общество. „Безсмъртното обичайно общество” или снемане на противоположността между “микро” и “макро”	2 ч.
5.	Всекидневен език и компетентност на владенето му. Взаимно признаване на компетентността. Въпросът за доверието	2 ч.
6.	Структура и функции на етнометодологическия експеримент	2 ч.
7.	Ключови теми в етнометодологията: описуемост, рефлексивност, индексичност	2 ч.
8.	Практическото социологическо мислене. Взаимно разбиране и неговата практическа обяснимост. Документален метод на интерпретация	2 ч.
9.	Праксеологическият обрат (в социологията) и етнометодологията като постаналитична стилистика на изследване. Общите корени на етнометодологията и на Анализа на разговори (АР): интерес към практиките на естествения език	2 ч.
10.	Формални структури на практическите действия. Индексични изрази и корективните усилия на логиката на науката. Формално-логически формулировки и формулировки в хода на обикновения разговор. 2, „Членове” vs. индивидуални „деятели”. Говорене и разговор: разговорът като предмет за изследване на собствени основания.	2 ч.
11.	Анализ на разговори: методологически принципи	2 ч.
12	Научно и всекидневно описание: проблемът за възпроизводимостта. Описанията на членовете като социологически описания. Описателният наратив в качеството си на „произвеждаща машина” (productive machinery), неотделима от локалното производство на комуникативни действия	2 ч.
13	Всекидневният разговор и неговата молекулярна сглобка. Правила на секвенцията. Молекулярната социология на Х. Сакс. Икономика на поемането на ред: права и задължения на поемане на ред в разговора	2 ч.
14	Двойките по съседство (adjacency pairs) или реципрочно организирани дискурсивни структури: поздрав и отвърщане на поздрава, въпроси и отговори, молба и отклик, покана и приемане/отхвърляне на поканата. Конститутивната роля на първия елемент в двойката	2 ч.
15	Разделяне на пътищата между АР и етнометодологията. Късният АР като наука за интерактивното поведение, изследваща „систематиката” на разговора. Компетентност на „членовете” и компетентност на изследователите	2 ч.

№	Семинарни занятия	Хорариум
1.	Етнометодологическият експеримент в ранната етнометодология: типове експерименти	4 ч.

2.	Документалният метод на интерпретация във всекидневието и в професионалните социологически практики	2 ч.
3.	Случаят „Агнес“: Агнес като практически методолог	4 ч.
4.	Всекидневни и научни рационалности: Гарфинкълвата критика на рационалността като методологически мащаб	2 ч.
5.	Темпоралният ред в лабораторната работа: етнометодология на въплътения труд	2 ч.
6.	Сакс: Членови категориален анализ или категоризирането като вътрешен социален контрол	4 ч.
7.	„Бебето заплака. Мама го взе на ръце“: анализ на случай	2 ч.
8.	Разговорът като секвенция: правила на разговорната секвенция: анализ на различни типове разговори.	4 ч.
9.	Историята в структурата на всекидневния разговор	2 ч.
10.	Техники за отваряне и затваряне на разговора	2 ч.
11.	Организация на предпочитанията в разговора. Коригиращи механизми	2 ч.

Конспект за изпит

1.	Феноменологическото родословие на етнометодологията. Ролята на късния Хусерл и на Алфред Шютц за развитието на етнометодологията. Идеите за всекидневие и за жизнен свят като съществен контекст на етнометодологията.
2.	Етнометодологическа нагласа vs. “формален анализ”. Каква ситуация в социологията прави възможна появата на етнометодологията?
3.	Всекидневен език и компетентност на владенето му. Взаимно признаване на компетентността. Въпросът за доверието.
4.	Опозицията „индексичност-обективност” и проблемът за коригирането на индексичността.
5.	Практическото социологическо мислене. Взаимно разбиране и неговата практическа обяснителност. Документален метод на интерпретация
6.	Случаят Агнес или методи за манипулиране на практическите обстоятелства. Методи на “минаване”. Методи на “справяне”. Агнес като практически етнометодолог.
7.	Молекулярната социология на Х. Сакс. Икономика на поемането на ред: права и задължения на поемане на ред в разговора
8.	Членови категориален анализ или категоризирането като вътрешен социален контрол
9.	Секвенционален анализ и темпоралност на разговора.
10.	Двойките по съседство (adjacency pairs) или реципрочно организирани дискурсивни структури

ЛИТЕРАТУРА

Основна

Витгенщайн, Л. *Философски изследвания*. В: *Избрани съчинения*. Наука и изкуство, София, 1989.

Гарфинкъл, Х. *Изследвания по етнометодология*. ИК „Критика и хуманизъм”, София, 2005.

Гарфинкъл, Х., Харви Сакс. „За формалните структури на практическите действия”. *Социологически проблеми*, кн. 2, 1993 (Специален брой, посветен на етнометодологията).

Гарфинкъл, Х. „Ориентираните обекти”. *Социологически проблеми*, кн. 1-2, 2011

Коев, К. *Етнометодология и логика на всекидневното разбиране*. Издателство на НБУ, София, 2017

Коев, К. *Обречени на смисъл. Всекидневността като дискурсивни възможности*. Изд. "Обсидиан". София, 2012.

Коев, К. „Приложението на метода: етнометодологическата перспектива към социалния свят”. *Социологически проблеми*, кн. 3, 1985.

Псатас, Дж. „Етнометодологията като феноменологичен подход в социалните науки”. *Социологически проблеми*, кн. 2, 1993 (Специален брой, посветен на етнометодологията).

Сакс, Х. „Всерелевантните механизми. Ситуираните дейности. Индикаторите”. *Социологически проблеми*, кн. 3-4, 2013

Сакс, Х. Вършенето „да се бъде ординерен”. *Социологически проблеми*, кн. 3-4, 2013

Сакс, Х. „Социологическото описание”. *Социологически проблеми*, кн. 2, 1993 (Специален брой, посветен на етнометодологията).

Сакс, Х. и Е. Шчеглов. „Отваряне на завършеците”. *Социологически проблеми*, кн. 2, 1993 (Специален брой, посветен на етнометодологията).

Допълнителна

Витгенщайн, Л. *Синята книга. Кафявата книга*. София: ИК „Критика и хуманизъм“. 2006. Деянов, Д. „Логика на молекулярните перформативи и нормализация”. *Критика и хуманизъм*, кн. 17, бр. 1, 2004.

Коев, К. „Описание и несигурност: социологическата релевантност на Хайдегеровото формално указване”. *Социологически проблеми*, кн. 1-2, 2008.

Остин, Дж. *Как с думи се вършат неща*. ИК „Критика и хуманизъм”. София, 1996.

Петков, Т. „От Остин и Бурдийо към логиката на молекулярните перформативи”. *Критика и хуманизъм*, кн. 7, 2001.

Sacks, H. *Lectures 1964-1965*. Edited by Gail Jefferson. Kluwer Academic Publishers. Dordrecht/Boston/ London, 1982.

Sacks, H. Notes on Methodology. In: *Structures of Social Action. Studies in Conversational Analysis*. Edited by J. Maxwell Atkinson and John Heritage. Cambridge University Press. Cambridge, 1984.

Sacks, H. On the Analyzability of Stories by Children. In: *Directions in Sociolinguistics. The Ethnography of Communication*. Edited by John J. Gumperz and Dell Hymes. Holt, Reinhart and Winston, Inc. New York, 1972.

Scheggloff, E. On Some Questions and Ambiguities in Conversation. In: *Structures of Social Action. Studies in Conversational Analysis*.

Sudnow, D. Temporal Parameters of Interpersonal Observation. In: *Studies in Social Interaction*. Edited by David Sudnow. The Free Press. New York, 1972.